

Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

18

czerwca 2017

niedziela

18:00

NFM, Sala Główna

Arcymistrzowie | Dar dla Aleppo

Jarostaw Thiel – dyrygent

Agnieszka Franków-Żelazny – dyrygent

Andrzej Kosendiak – dyrygent

Stephan Loges – bas-baryton

Chór NFM

Wrocławska Orkiestra Barokowa

Program:

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

III Suita orkiestrowa D-dur BWV 1068

[20']

I Overture

II Air

III Gavotte I, II

IV Bourrée

V Gigue

Singet dem Herrn ein neues Lied BWV

225 [13']

Lobet den Herrn, alle Heiden BWV 230

[7']

Georg Friedrich Händel (1685–1759)

Dettingen Te Deum HWV 283 [38']

I We praise thee, O God

II All the earth

III To thee all Angels

IV To thee Cherubin

V The glorious company

VI Thou art the King of Glory

VII When thou tookest

VIII When thou hadst overcome

IX Thou sittest at the right hand

X Symphony

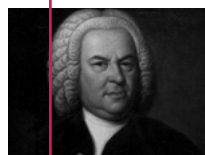
XI We therefore pray thee

XII Make them to be number'd

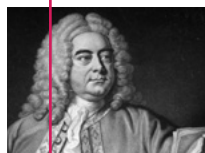
XIII Day by day

XIV Vouchsafe, O Lord

XV O Lord, in thee have I trusted

J.S. Bach

G.F. Händel

Koncert pod patronatem:

Patronat honorowy:

Prezydent Wrocławia, Wojewoda Dolnośląski, Marszałek Województwa Dolnośląskiego, Arcybiskup Metropolita Wrocławski, Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola

Arcydzieta Bacha i Händla

Artur Bielecki

Wszystko, co zawiera program dzisiejszego, szczególnie uroczystego koncertu, to muzyczna doskonałość. Nie może być inaczej w przypadku muzyki Johanna Sebastiana Bacha oraz Georga Friedricha Händla, największych mistrzów późnego baroku. Ich dzieła prezentowane tego wieczoru, w zdecydowanej większości religijne, wpisują się odpowiednio w ideę dzisiejszego koncertu wyrażoną słowami „Arcymistrzowie. Dar dla Aleppo”.

Suity orkiestrowe Johanna Sebastiana Bacha należą do świeckiego, dworskiego nurtu jego twórczości. Jest to swoista dworska „muzyka rozrywkowa”, służąca szlachetnej rozrywce arystokratów czy mieszczan. Głównym „tworzywem” suit były różnorodne i modne wówczas tańce. Suity, ułożone w cykle tańców i gatunków nietaneecznych, sprawdzały się doskonale w środowisku dworskim (kompozytor służył na dworze księżącym w Köthen), ale także nadawały się do koncertów, które Bach organizował w Lipsku. *III Suita orkiestrowa D-dur BWV 1068* pochodzi z lat około 1727–1736, a zatem z okresu działalności kompozytora w Lipsku. Wśród licznych obowiązków Bacha było także przygotowywanie koncertów w ramach Collegium Musicum, zwykle urządzanych w najbardziej znanej w mieście kawiarni Zimmermanna. Collegium Musicum zostało założone jeszcze w 1701 r. przez Georga Philippa Telemanna. Nie jest jednak wykluczone, że *Suita D-dur* mogła powstać wcześniej niż w okresie lipskim. Rozpoczyna ją obszerna i efektowna uwertura w stylu francuskim. W obsadzie utworu zwracają uwagę trąbki i kotty, którym dzieło zawdzięcza zewnętrzny blask. Po uwerturnie następują już dalsze, krótsze części, pośród których niezwykle pięknym zachwyca słynna orkiestrowa aria, spopularyzowana w późniejszej aranżacji (niepochodzącej od kompozytora) pod nazwą *Aria na strunie G*.

W programie znalazło się również miejsce dla dwóch wspaniałych kompozycji chóralnych Bacha. Są to motety, które zawsze stanowią artystyczne i techniczne wyzwanie dla każdego chóru. Ich skomplikowana faktura polifoniczna wymaga doskonałej współpracy śpiewaków. Motet *Singet dem Herrn ein neues Lied BWV 225* powstał w latach 1726–1727, prawdopodobnie jako rodzaj ćwiczenia chóralnego dla uczniów kompozytora. Jest to utwór ośmiogłosowy, na dwa chóry, z tekstem zaczerpniętym z Psalmów. Podobnie motet *Lobet den Herrn, alle Heiden BWV 230* zawiera tekst pochodzący z Księgi Psalmów (Psalm 117).

W 1711 r. w Anglii dziesięcioletnia dziewczynka – Mary Granville – w swoim rodzinnym domu po raz pierwszy spotkała 26-letniego wówczas Händla. Później, już jako pani Delany, stała się jego wielką przyjaciółką i admiratorką jego twórczości. W jaki sposób dziecko zapamiętało wybitnego kompozytora? Wiemy o tym z zapisanych wspomnień. „Nie mieliśmy w domu lepszego instrumentu niż mój mały szpinet, na którym ów wielki muzyk dokonywał cudów. Byłam pod wielkim wrażeniem jego gry, ale tak jak dziecko, nie sędzia, bowiem w chwili, gdy wyszedł, sama usiadłam przy instrumentie i zagrałam najlepsze lekcje, jakie wtedy umiałam. Mój wuj żartobliwie zapytał mnie, czy myślę, że kiedykolwiek będę grała tak dobrze jak pan Händel. »Gdybym tak nie myślała – wykrzyknęłam – spaliłabym swój instrument!«. To był niewinny tupet, spowodowany dziecinną ignorancją”.

Po latach pani Delany, wystuchawszy *Dettingen Te Deum*, stwierdziła, że dzieło jest wyjątkowo piękne: „[...] byłam zachwycona [...] wszyscy mówią, że to najpiękniejsza z jego kompozycji; nie znam jej na tyle dobrze, by wydawać ocenę, ale jest boska”. Co sprawiło, że wielbicielka muzyki Händla tak entuzjastycznie wypowiedziała się o tym utworze?

27 czerwca 1743 r. połączone wojska angielskie i hanowerskie odniosły zwycięstwo w bitwie pod miejscowością Dettingen nad Menem – pokonały armię francuską. Trwała wojna o sukcesję austriacką, a król Anglii Jerzy II osobiście poprowadził swoje wojska. W atmosferze święta narodowego kompozytor, od dawna mieszkający już na stałe w Londynie, przystąpił do pracy nad okolicznościowym dziełem, które przeszło do historii jako *Dettingen Te Deum*. Händel był krótko po kryzysie zdrowotnym, który zdolał szczęśliwie pokonać. Muzyka skomponowana przez 58-letniego artystę nie pozwalała nam się nawet domyślać, że jego zdrowie szwankowało. Okoliczności czysto polityczne przyczyniły się więc do powstania dzieła, w którym radość i splendor zostały wyrażone po mistrzowsku, a sama muzyka nabrała uniwersalnego, ponadczasowego charakteru. Z okazji zwycięstwa Händel napisał także anthem *The King Shall Rejoice*. *Dettingen Te Deum* zostało wykonane 27 listopada 1743 r. w pałacu św. Jakuba w Londynie w czasie nabożeństwa dziękczynnego za bezpieczny powrót króla do Anglii. Jest to rzeczywiście niezwykle efektowna kompozycja, przepiękna duchem dziękczynienia Bogu; dzieło napisane w wielkim, „ceremonialnym” stylu, uświetniające nabożeństwo. Pełno jest w tym utworze triumfalnych dźwięków, muzyka pulsuje radością, a jednocześnie pojawiają się też akcenty bardziej liryczne. Händel po mistrzowsku połączył fragmenty

chóralne i orkiestrowe z odcinkami śpiewu solowego. Wzniosłość, radość, dziękczynienie, triumf zakorzeniony w wierze – to istota tego znakomitego utworu.

Jarosław Thiel

Absolwent poznańskiej Szkoły Talentów. Studiował wiolonczelę na akademiach muzycznych w Poznaniu i Łodzi. Od 1997 r. w swojej działalności artystycznej skupia się przede wszystkim na problematyce historycznych praktyk wykonawczych. Uczestniczył w kursach mistrzowskich w Dresdner Akademie für Alte Musik prowadzonych przez Ch. Kyprianides i podjął studia podyplomowe na Universität der Künste w Berlinie w klasie wiolonczeli barokowej Ph. Carrai i M. Möllenbecka (dyplom z wyróżnieniem). Współpracował z najważniejszymi polskimi zespołami muzyki dawnej. Od 2000 r. jest pierwszym wiolonczelistą Dresdner Barockorchester oraz członkiem prowadzonej przez L. Cummingsa FestspielOrchester Göttingen. Współpracuje również z innymi czołowymi niemieckimi zespołami, takimi jak Cantus Cölln, Akademie für Alte Musik Berlin czy Lautten Compagny. Występuje regularnie jako solista i kameralista – w tej roli gościł na wielu polskich i międzynarodowych festiwalach muzyki dawnej. Prowadzi klasę wiolonczeli barokowej na Akademii Muzycznej w Poznaniu i podczas Energa Varmia Musica w Lidzbarku Warmińskim. W 2006 r. został zaproszony do współpracy z Wrocławską Orkiestrą Barokową jako jej dyrektor artystyczny. W marcu br. ukazała się płyta artysty nagrana z K. Drogosz, zawierająca *Sonaty wiolonczelowe Beethovena*.

Agnieszka Franków-Żelazny

Doktor habilitowany sztuk muzycznych, absolwentka Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Wydziału Edukacji Muzycznej i Wydziału Wokalnego Akademii Muzycznej we Wrocławiu (obecnie wykładowca na tej uczelni). Ponadto ukończyła Podyplomowe Studia Chórmistrzowskie na Akademii Muzycznej w Bydgoszczy oraz Akademię Liderów Kultury na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. W 1999 r. założyła Chór „Con Amore” przy Zespole Szkół nr 1 we Wrocławiu. Pełniła też funkcję dyrygenta i kierownika artystycznego Akademickiego Chóru Politechniki Wrocławskiej. W 2000 r. powołała do życia Kameralny Chór Akademii Medycznej (obecnie Chór Medici Cantantes), z którym zdobyła wiele nagród i wyróżnień. Od 2006 r. jest dyrektorem artystycznym Chóru NFM. Od stycznia do lipca 2013 r. była opiekunem artystycznym Chóru Polskiego Radia, reaktywując zespół i wprowadzając go na powrót na polską scenę muzyczną. Występowała jako dyrygent lub

chórmistrz gościnny wielu polskich i zagranicznych zespołów. Jest pomysłodawczynią i dyrektorem artystycznym Polskiego Narodowego Chóru Młodzieżowego, a także dyrektorem programowym projektu Akademia Chóralna. Pełniła funkcję kuratora priorytetu „Muzyka” Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. W swoim dorobku posiada liczne nagrania płytowe oraz nagrody. Wystąpiła w 19 krajach Europy i w Stanach Zjednoczonych na ponad 700 koncertach, na których przedstawiła około 600 dzieł wokalnych i prawie 170 wokalno-instrumentalnych.

Andrzej Kosendiak

Dyrektor Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu, dyrygent i pedagog, należy do najaktywniejszych muzyków i organizatorów życia muzycznego w Polsce. Absolwent Wydziału Kompozycji, Dyrygentury i Teorii Muzyki Akademii Muzycznej we Wrocławiu, w 2013 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego. Wykłada na wrocławskiej Akademii Muzycznej. Zainicjował cykl wydawnictw płytowych *1000 lat muzyki we Wrocławiu*, jest pomysłodawcą i kierownikiem artystycznym projektu nagrania dzieł wszystkich W. Lutostawskiego. Dzięki jego staraniom realizowany jest wspólny projekt fonograficzny P. McCreasha i Chóru NFM, obejmujący nagrania wielkich dzieł oratoryjnych. Szczególnym zainteresowaniem artysty cieszy się muzyka dawna: w 1985 r. współzałożył zespół Collegio di Musica Sacra i do dziś nim kieruje. Koncertował w wielu krajach Europy, a także w USA, występował na najbardziej prestiżowych festiwalach i w renomowanych salach koncertowych. Nagrał nieznanne dotąd dzieła z Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, z Biblioteki w Strasburgu, a także płyty zawierające dzieła A.M. Bononciniego, G.G. Górczyckiego (dwa albumy, z których pierwszy otrzymał nominację do Fryderyka, a drugi został wyróżniony Wrocławską Nagrodą Muzyczną), W.A. Mozarta, B. Pękiela (dwie płyty; jedna nominowana do Fryderyka 2017) i M. Mielczewskiego. Regularnie dyryguje NFM Filharmonią Wrocławską i Chórem NFM, Wrocławską Orkiestrą Barokową, Wrocław Baroque Ensemble oraz zespołami filharmonicznymi z całej Polski. W 2016 r. został laureatem Nagrody Prezydenta Wrocławia; ponadto otrzymał Dolnośląski Klucz Sukcesu w kategorii największa osobowość w promocji regionu.

Stephan Loges

Urodzony w Dreźnie Stephan Loges studiował w Hochschule der Künste w Berlinie oraz w Guildhall School of Music and Drama w Londynie. Daje recitale na całym świecie, w tym w Wigmore Hall w Londynie i podczas festiwalu Oxford Lieder, jak również w Carnegie Hall w Nowym Jorku, Concertgebouw w Amsterdamie, Konzerthaus w Wiedniu i La Monnaie w Brukseli. Współpracował z takimi orkiestrami, jak m.in. Melbourne Symphony Orchestra, London Symphony Orchestra, Swedish Radio Symphony Orchestra, Leipzig Gewandhausorchester, Russian National Orchestra, Tonhalle Orchester Zürich, Mozarteum-orchester Salzburg i Scottish Chamber Orchestra. W repertuarze operowym Stephan Loges występował w La Monnaie w Brukseli, Staatsoper w Berlinie, Opera North, Royal Opera House Covent Garden, Theater an der Wien i podczas Festiwalu w Edynburgu.

Skład Wrocławskiej Orkiestry Barokowej:

I skrzypce

Zbigniew Pilch (koncertmistrz), Juliusz Żurawski, Bernardeta Braun, Małgorzata Kosendiak, Agata Habera

II skrzypce

Anna Nowak-Pokrzywińska, Róża Ziątek-Czarnota, Paweł Stawarski, Joanna Walczak, Michał Piotrowski

altówki

Piotr Chrupek, Michał Mazur, Małgorzata Feldgebel, Przemysław Raczek

wiolonczele

Jarosław Thiel, Edyta Maksymczuk-Thiel, Bartosz Kokosza, Jakub Kościukiewicz

kontrabasy

Janusz Musiał, Stanisław Smotka

oboje

Marta Bławat, Patrycja Leśnik, Małgorzata Józefowska

fagot

Josep Casadellà

trąbki

Martin Sillaber, Thomas Steinbrucker, Gerd Bachmann

kotły

Tomasz Sobaniec

klawesyn

Aleksandra Rupocińska

organy

Marcin Szelest

Organizator:

Partner:

NFM - instytucja kultury miasta Wrocławia, współprowadzona przez:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.